Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto
sanna.turpeinen@eduskunta.fi

Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaoston lausuntopyyntö 20.9.2016

**LAUSUNTO VUODEN 2017 TALOUSARVIOESITYKSEEN LIITTYEN**

**Asia**

Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto on pyytänyt Suojelupoliisilta lausuntoa hallituksen esityksestä valtion vuoden 2017 talousarvioksi (HE 134/2016 vp).

**LAUSUNTO**

Suojelupoliisi lausuu asiassa kunnioittaen seuraavaa:

*Kehykset ja lisärahoitustarpeet Suojelupoliisin osalta*

Turvallisuusympäristön viimeaikaiset merkittävät ja osin myös nopeat muutokset ovat vaikuttaneet Suojelupoliisissa keskeisesti kaikkiin sen sektoreihin (terrorismin torjunta, sisäinen turvallisuus, laittoman tiedustelun torjunta sekä tiedonkeruu- ja raportointitoiminta), mikä puolestaan asettaa koko viraston toiminnalle erityisiä ja aiempaa suurempia vaatimuksia tulevaisuudessa. Vuonna 2015 ennätyksellisesti kasvanut turvapaikanhakijoiden määrä, Euroopassa tapahtuneet terrori-iskut sekä viime aikoina yhä enemmän esille noussut ääriliiketoiminta lisäävät merkittävästi Suojelupoliisin resursseihin ja toimintaan kohdistuvia paineita.

Jotta Suojelupoliisi kykenee suoriutumaan tehtävistään ja ennalta ehkäisemään toimialaansa kuuluvia uhkia muuttuvassa toimintaympäristössä, tulisi viraston resursseja pitkäjänteisesti parantaa. Suojelupoliisi on toistuvasti nostanut esille lisärahoitustarpeen, jotta sen riittävät resurssit ja vähintäänkin toiminnan nykyinen taso kyetään varmistamaan sekä toisaalta tehostamaan erityisesti terrorismin ja ääriliikkeiden torjuntaa. Suojelupoliisi on muun muassa aiemmin esittänyt riittävien resurssien turvaamiseen vuosille 2016 - 2020 kahdella miljoonalla eurolla vuosittain kasvava kumulatiivista lisämäärärahaa.

Suojelupoliisille on 5.4.2016 kehyspäätöksessä 2017 - 2020 kohdennettu 2 miljoonan euron vuosittainen lisämääräraha toiminnan turvaamiseksi. Toisaalta poliisitoimelle ja osaltaan myös Suojelupoliisille suunnittelukaudella 2017–2020 kohdennetut säästöt merkitsevät karkeasti ottaen käytännössä sitä, että viraston perusrahoitus tulee käytännössä pysymään vuonna 2017 korkeintaan vuoden 2016 tasolla (tässä yhteydessä ei ole huomioitu tietojärjestelmähankkeeseen osoitettua tuottavuusmäärärahaa). Viimeksi Suojelupoliisi on esittänyt talousarvioesityksen valmisteluun liittyen vuodelle 2017 yhteensä kahden miljoonan euron lisämäärärahaa terrorismin ja ääriliikkeiden torjunnan tehostamiseksi.

SUOJELUPOLIISI
Ratakatu 12, PL 151, 00121 HELSINKI

Puh. 029 548 0131

Suojelupoliisi on toimintaansa tehostamalla sekä organisaatiotaan ja toimintojaan jatkuvasti kehittämällä pyrkinyt sopeutumaan kehystason edellyttämiin muutoksiin sekä edellä selostetulla tavalla samalla myös pyrkinyt pitämään esillä resurssiensa turvaamistarvetta. Edellä mainitut toimenpiteet jatkuvat edelleen muun muassa organisaatiota uudistettavan strategian myötä kehittäen sekä keskittymällä voimavarojen tehokkaaseen suuntaamiseen. Suojelupoliisi katsoo, etteivät tällä hetkellä tiedossa olevat lisärahoitus- ja säästöpäätökset ole omiaan täyttämään - toimintaympäristön nopeasti jatkuva muutos huomioon ottaen - sen toiminnan turvaamiseen liittyviä tavoitteita.

*Lisärahoitusta koskevan kysymyksen vaikutukset*

Edellä kerrotut toimintaympäristön muutokset edellyttävät Suojelupoliisilta ensisijaisesti sen operatiivisen toimintakyvyn vahvistamista. Toimintakyvyn vahvistamistavoitteen sijasta merkittävin huomio joudutaan kuitenkin tällä hetkellä kohdistamaan viraston nykyisen toimintakyvyn ylläpitämiseen yhä vaativammassa ympäristössä. Suojelupoliisin jokainen operatiivinen yksikkö työskentelee tällä hetkellä toimintakykynsä äärirajoilla siten, että merkittäviäkin tehtäviä joudutaan priorisoimaan toiselle sijalle vielä kiireellisemmistä tehtävistä johtuen.

Ottaen huomioon viraston ja sen eri yksiköiden suhteellisen pieni henkilöstömäärä ja jopa yksittäisten henkilöiden vähentämisen aiheuttamat tehtävien hoitamatta jäämiset, resurssien vähentäminen tasaisesti jokaisesta yksiköstä (ns. juustohöylä) tulisi käytännössä johtamaan viraston kokonaissuorituskyvyn merkittävään heikkenemiseen. Eri yksiköiden ja toimintojen välillä on myös työn tehokkuutta lisääviä ja operatiiviselta kannalta elintärkeitä liittymiä, mikä kasvattaa tasaisen resurssivähennyksen vaikutuksia.

Vaihtoehtona resurssien tasaiselle vähentämiselle voisi käytännössä olla jonkin yksikön yksittäisen toiminnon tai toimintojen alasajo. Riippumatta alas ajettavan toiminnon tehtävistä, kyse tulisi olemaan tämänhetkiseen operatiiviseen ydintoimintaan kuuluvan työn lopettamisesta. Terrorismin torjunnan yksikön osalta yhden toiminnon lopettaminen merkitsisi käytännössä esimerkiksi terrorismin torjuntaan kohdistuvan tiedon vastaanottamisen tai kohdehenkilöihin liittyvän tiedonhankinnan lopettamista. Jo nykyisessä tilanteessa tiedonhankinnan kohdistamista joudutaan merkittävästi priorisoimaan. Vastatiedusteluyksikön osalta yhden toiminnon lopettaminen voisi merkitä esimerkiksi ulkomaisten tiedustelupalveluiden valvonnan lopettamista, mikä nykyisessä kansainvälisessä tilanteessa olisi erittäin vahingollista kansalliselle turvallisuudelle ja Suomen suvereniteetille. Turvallisuus- ja alueyksikön toiminnon lopettaminen voisi merkitä esimerkiksi viraston henkilöstön läsnäolon päättymistä tietyssä osassa maata tai ääriliikkeisiin kohdistuvasta ennalta estävästä työstä tai tiedonhankinnasta luopumista. Tiedonkeruu- ja raportointiyksikön toiminnan supistaminen tulisi merkitsemään esimerkiksi kansainvälisen tiedonvaihdon lopettamista joiltain osin tai valtiojohdolle ja valtionhallinnolle toteutettavan raportointitoiminnan lopettamista tai supistamista.

Suojelupoliisin apulaispäällikkö Olli Kolstela